

NATUR OG MILJØ BULLETIN NORGES NATURVERNFORBUND

EF tilpasser seg EFTA-krav?

side 11

NHO stoppet KFK-forbud

side 3

Norge planter skog, kjøper tid

side 6

Kola-rensing stadig dyrere

side 8

Naturvernforbundet bak internasjonal forskning

siste side

CO₂-avgifter hovedelement i klimautredningen

Hovedelementet i den interdepartementale klimautredningen er en generell CO₂-avgift, uten unntak for noen næringer. Utredningen vil legge fram «handlingspakker» med kombinasjoner av økonomiske virkemidler og enkelttiltak, fordelt på tre ambisjonsnivåer for reduksjon av klimagasser.

ANDERS GJESVIK

Den interdepartementale klimautredningen blir lagt fram som en NOU-rapport i begynnelsen av februar. I øyeblikket blir det jobbet på spreng for å holde den opprinnelige fristen 1. februar, men trolig blir utredningen noen uker forsinket.

Klimautredningen består av tre deler; klimavitenskapelige vurderinger, virkninger av drivhuseffekten, og strategier for å unngå en slik effekt. De to første delene er beskrevne, mens den siste delen legger grunnlaget for en norsk klimapolitikk.

Ulike ambisjoner

Hovedelementet i strategien for en klimapolitikk er en generell CO₂-avgift, uten unntak for noen næringer. Hensikten er at CO₂-avgiften sammen med andre økonomiske virkemidler skal utløse tiltak av seg selv. Strategien er lagt opp med forskjellige «handlingspakker» som kombinerer økonomiske virkemidler med konkrete tiltak. Tiltakene er for det meste tatt fra SFTs «Tiltakskatalog for reduksjon av klimagasser i Norge», som ble

lagt fram i vår. To aktuelle tiltak er overgang fra gass til elektrisitet i driften av oljeplattformene, og planting av skog for å binde CO₂.

Strategien er delt opp i forskjellige ambisjonsnivåer. Det første nivået er stabilisering av CO₂-utslippene på 1989-nivå i år 2000. Annet ambisjonsnivå er 20 prosent reduksjon innen 2005-2010, tredje nivå er 50 prosent reduksjon rundt år 2040. Utredningen legger fram flere handlingspakker for hvert ambisjonsnivå.

ENØK og bilrestriksjoner

SFT har gått igjennom tiltakskatalogen fra i vår, og gjort en grundigere vurdering av kostnadseffektiviteten ved de forskjellige tiltakene. Gjennomgangen viser at kostnadseffektiviteten for det meste var riktig vurdert i tiltakskatalogen. Aktuelle tiltak i klimautredningen er energiøkonomisering for olje og elektrisitet i stasjonær forbrenning, satsning på varmepumper og bioenergi. I Nordsjøen er det aktuelt å elektrifisere plattformene og effektivisere gassbruken i turbinene, samt redusere bruken av naturgass i faklingen.

SFT har i forbindelse med klimautredningen foreslått økonomiske virkemidler for å regulere bilismen, kombinert med styrking av kollektivtrafikken. Det er aktuelt med en avgiftspolitik som stimulerer kjøp av energieffektive personbiler, og en skattepolitikk som gjør firmabiler mindre lønnsomme. I byene er det vurdert å differensiere kjøreavgiftene og legge restriksjoner på parkering.

Tiltakene som er foreslått av SFT går til de berørte fagdepartementene for videre vurdering. Departementene vil skjele til næringsinteressene, og dette kan føre til at de opprinnelige tiltakene blir moderert eller kuttet ut. Det er ikke bare LO-lederen som synes at miljøvern er best i små doser. Det er departementenes endelige vurderinger som vil dominere klimautredningen. Det tyngste departementet er utvilsomt finansdepartementet som skal vurdere avgiftpolitikken, kjernen i hele klimautredningen. Det er mulig at SFTs tiltaksliste blir tatt med som et selvstendig bidrag til klimautredningen.

Mer om klimapolitikk side 6-7

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka
0505 Oslo 5
Bankgiro: 1720.05.00717
Postgiro: 5 09 46 02
Ansv. red.: Gunnar Bolstad

Telefon: (02) 71 55 20
Telefax: (02) 71 56 40
Prod.: GPG Sats & Trykk as
Annonser: NMR, (02) 61 62 10
Prod.: GPG Sats & Trykk as,
Oslo

Norges ansvar

I valget mellom pest og forkjølelse, er det forunderlig å se hvordan en rekke politikere ser ut til å foretrekke det første. Stadig flere sår tvil om den norske målsetningen om stabilisering av CO₂ på 1989-nivå. Sist ute er Carl I. Hagen. Bygg flomvern i stedet, mener han.

Hagen og andre drivhusskeptikere viser stadig til den usikkerheten som gjør seg gjeldende innenfor forskningsmiljøene. Det er riktig at det er knyttet usikkerhet til prognosene og at de viser noen grad av variasjon.

Det Hagen «glemmer», er at usikkerheten går i begge retninger. Det kan selvsagt hende at den globale oppvarmingen ikke vil skje så raskt som man tror. Men IPCCs rapporter viser at utviklingen like gjerne kan bli mye verre enn det man beskriver. Dette viser klart at vi bør sikre oss gjennom tiltak nå. Det er ikke riktig at vi kan utsette tiltakene til drivhuseffekten er over oss.

Norge må som alle andre land gjennom en fase med omstilling for å skape en bærekraftig utvikling. I denne fasen kan man velge ulike virkemidler. Miljøavgifter er ett, forbud et annet. Flere andre tiltak ligger på skalaen i mellom.

Felles for alle tiltakene er at de i en periode vil skape større eller mindre problemer for næringsliv og befolkning. Når man er ferdig med denne fasen er imidlertid kursen satt for en riktig utvikling mot et bærekraftig samfunn. Nye arbeidsplasser vil skapes på miljøsektoren.

På kort sikt er det selvsagt mer behagelig å sitte musestille: Ingen prisforhøyelse på bensin. Ingen sanering av miljøfarlige produkter. Ingen dyre renseanlegg. Og ingen politikere som behøver å risikere taburetten ved å ta konsekvensen av sine egne fagre løfter om et renere samfunn.

Skulle norske myndigheter gi etter for LO-leder Hågensen og stortingsrepresentantene Fatland (H), Hagen (FrP) og Ueland (SP) og deres støttespillere i industrien, ville det for det første sette Norge i et uhyre pinlig lys. Trolig ville det ramme norske eksportnæringer betydelig kraftigere enn de miljøavgiftene de nå kjemper for å unngå.

For det andre vil en slik politikk kunne sette hele den vaklevarne forhandlingsprosessen i fare. Vi var tidlig ute med et stabiliseringsvedtak og nyter ennå respekt for den konstruktive brobyggerrollen vi spiller internasjonalt. Skulle Norge svikte sin rolle, er det fare for at det skrøpelige byggverket av nasjonale målsetninger og intensjonserklæringer over hele den vestlige verden blir satt på en alvorlig prøve.

Gunnar Bolstad

Miljøverksted 1991: Ut på øy!

Etterhvert som miljøvern blir mer og mer populært, blir det også flere og flere møter og hotellkonferanser, mer og mer papir og lange utredninger. Nå går Naturvernforbundet motsatt vei og inviterer miljøtoppene ut på øy. Praktiske og teoretiske øvelser i miljøvern vil finne sted i naturskjønne omgivelser på Utøya i Tyrifjorden 7.- 9. juni.

INGER MARIE HAGEN

Næringslivstopper skal forsvare sin grønne kapitalisme med en hoggestabbe som talerstol. Toppolitikere og fagforeningsfolk diskuterer arbeidsplasser kontra miljøvern med tilhørere på liggeunderlag. EF-debatten foregår i garanterte norske omgivelser. Forskerne kommer med siste nytt om drivhuseffekten, direkte under ozonhullet, og alle møter de grasrota.

Men ikke bare ferske miljøbyråkrater og -japper skal til Utøya. Invitasjonen går selvfølgelig ut til Naturvernforbun-

dets og Natur og Ungdoms aktive, men også miljøinteresserte utenfor disse organisasjonene kan delta. De praktiske øvelsene på Utøya spenner fra aksjonskurs til diktstue. Hvor dan bruke kulturvåpenet i miljøkampen og hvordan få laget pene plakater til standbucken?

Dessuten blir det mye musikk, teltliv, uformelle diskusjoner i sommernatta og alt annet som hører friluftsliv og miljølivet til.

Følg med i Naturvernforbundets blader for påmeldingsfrist og nærmere opplysninger.

Og husk: Ta med klappstol!

NHO har forsinket forbud mot KFK

Et forbud mot bruk av KFK trer i kraft 1.juli. Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) har forsinket ikraftsettelsen med et halvt år. I fjor sommer ble en avgift på KFK stanset fordi SFT fikk falske tall for den norske KFK-importen.

ANDERS GJESVIK

Forbudet mot bruk av KFK er nå fastsatt av Miljøverndepartementet, og forbudet trer i kraft 1.juli. Rensier og etterfylling av eksisterende kjøleanlegg er unntatt fra forbudet.

Forskriftene for forbud mot KFK var klart for vedtak i øst, slik at et generelt forbud kunne trådt i kraft fra 1.januar i år. Men regjeringsskiftet førte til at saken ble utsatt, og NHO har fått den politiske ledelsen i Miljøverndepartementet til å utsette vedtaket til nå.

NHO mot SFT

Allerede i 1988 varslet Norge at et slikt forbud skulle innføres fra 1991, og flere bedrifter har lagt om til produksjon uten bruk av KFK. Hittil er det de bedriftene som ikke har gjort noe for å fase ut KFK som har tjent på situasjonen. Statens forurensningstilsyn har hele ti-

den ønsket at forskriftene skulle vedtas så raskt som mulig, og at det kan gis dispensasjon for bedrifter som har klare planer om å fase ut KFK.

NHO mener at dispensasjonssøknader er en byråkratisk metode, og at en utsettelse av forbudet er en bedre måte å gi bedriftene tid til å legge om produksjonen. Den politiske ledelsen i Miljøverndepartementet har hittil lyttet til NHOs argumentasjon, og KFK-forbudet trer derfor først i kraft 1.juli. Overingeniør Christian Dons i SFT mener at det er effektivt å vedta forbudet nå.

Da vil bedriftene vite hvor lang tid de har til å fase ut KFK. Gjennom dispensasjonssøknadene kan SFT kartlegge hvilke bedrifter som får størst problemer med omleggingen, og gå inn med økonomisk støtte til utvikling av ny teknologi der det er nødvendig, sier Dons.

Avgift manipulert

I sommer vurderte Finansdepartementet å innføre en avgift på KFK for å nå målsetningen om 50 prosent reduksjon i forbruket i 1991. SFT ble bedt om å kartlegge det norske forbruket av KFK, for å se om avgiften var nødvendig for å oppnå reduksjonen. SFT innhentet tall for importen av KFK fra KFK-brukernes fellesutvalg, stiftet av NHO. SFT fikk oppgitt at importen i 1989 var på 940 tonn, som var lavt nok til å oppfylle den norske målsetningen. Dermed falt forslaget om en avgift på KFK.

I høst innhentet SFT selv tallene fra den enkelte KFK-importør. Da ble det avslørt at en importør hadde underslått 50 tonn KFK i statistikken. Det reelle importtallet for 1989 var 990 tonn KFK, som er for høyt til å peke mot en reduksjon på 50 prosent.

Villedende markedsføring

«Skader ikke ozonlaget», står det på en boks Boston skoimpregnering, innkjøpt i Oslo nylig. Men innholdsdeklarasjonen avslører at boksen inneholder ozondreperen 1,1,1-trikloreten.

RAGNHILD SVED

Det må være en misforståelse. Jeg er forbauset om vi har merket feil, sier Ole Lynes, daglig leder hos importøren Bostik A/S, på spørsmål om den villedende merkingen av varen.

Senere kan han fortelle at denne impregneringen ikke lenger produseres med 1,1,1-trikloreten. Men dette stoffet

ikke ble vurdert som ozonskadelig den gang boksen ble merket, for ett års tid siden, hevder han.

1,1,1-trikloreten er riktignok langt mindre ozonnedbrytende enn de såkalte KFK-gassene. Stoffet har tidligere ikke vært med i Montreal-protokollen, som omfatter utslipp av en rekke ozonødeleggende stoffer. Men da protokollen ble reformatert i juni i fjor ble også

1,1,1-trikloreten tatt med, og målet er at stoffet skal ut av bruk innen 2005.

Statens forurensningstilsyn er nå i ferd med å undersøke bruken av 1,1,1-trikloreten i Norge, med tanke på tiltak. Sannsynligvis blir det laget en forskrift også for denne ozondreperen, og i følge Eli Vike i SFT vil de norske reglene sannsynligvis bli strengere enn det Montreal-protokollen krever.

Velkommen til Halden

Miljøvernere i Halden ønsker forbrenningsanlegg for spesialavfall velkommen så fremt miljøkravene skjerpes.

KJETIL BRAGLI
ALSTADHEIM

Halden er et av de alternative lokaliseringstedenene for det planlagte norsk-svenske forbrenningsanlegget for spesialavfall. De to andre alternativene er Broklandsheia i Aust-Agder og Tverrfjellet på Dovre.

Flere av utslippene fra det prosjekterte anlegget ligger langt over Statens Forurensningstilsyns foreslåtte grenseverdier, sier styremedlem Hans Jan Bjerkely i Halden Natur og Miljø til Halden Arbeiderblad.

Bjerkely viser til at de forventede utslippene av hydrogensulfid er 1.000 ganger høyere enn det SFT har foreslått som grenseverdi. Det er også anslått at forbrenningsanleggets utslipp av nitrogenoksider blir 162 tonn pr. år. Dette er en tredjedel av det Saugbrugsforeringen har søkt SFT om.

Videre er utslippet av svoveldioksyd anslått til 50 tonn i året. Dette kan ikke bagatelliseres med tanke på hva det vil gi av sur nedbør, mener Bjerkely.

Også varaordfører Svein Olaussen la vekt på at miljøkravene må bli strengere hvis anlegget skal bygges i Halden. Anlegget vil gi mellom 80 og 100 arbeidsplasser.

Arbeidsplasser er viktige, men kan ikke være hovedsaken i denne sammenhengen. Det viktige må være at kravene til rensing følges, slik at befolkningen kan føle ro og trygghet. Og rammene for rensetiltakene er det de sentrale myndighetene som setter, sier Olaussen.

Kverneland
for framlynte bønder

Liten tillit til sovjetiske opplysninger

– Det er vanskelig å ha tillit til de sovjetiske forsikringene om at atomavfall ikke er dumpet i Barentshavet, sier Bjørn Økern, daglig leder i Greenpeace.

Økern viser blant annet til at sovjetiske målestasjoner ikke registrerte en radioaktiv sky som passerte Nordkalotten i 1987, mens både norske, svenske og finske stasjoner målte høye verdier.

– Greenpeace kan dessuten dokumentere at en atomreaktor fra en isbryter ble dumpet i havet øst for Novaja Semlja på slutten av 1960-tallet, sier Økern.

Opplysningene om at alle sovjetiske fiskefartøyer har måleutstyr for radioaktivitet ombord henger også dårlig sammen med uttalelsene om at slikt materiale ikke er dumpet, mener han.

Meld deg inn
i Naturvern-
forbundet

EB MILJØKONTROLL

P.B. 450 Brakerøya
3001 Drammen

Telefon: (03) 84 52 11
Telefax: (03) 84 62 06

– Tvetydig info om atom-dumping

Naturvernforbundet tviler på den sovjetiske miljøkommisjonens forsikringer om at det ikke er dumpet atomavfall i Barentshavet. – Kommisjonen gir svært motstridende opplysninger, sier fagsjef Tore Killingland etter et møte med kommisjonen.

RAGNHILD SVED

– Ifølge mine opplysninger har ikke Sovjet dumpet fast, radioaktivt avfall i Barentshavet, sa den sovjetiske visemiljøvernminister Valentin Sokolovskij da den blandede norsk-sovjetiske miljøkommisjonen møttes i Oslo i forrige uke.

Killingland mener det er klare motsetninger mellom det Sokolovskij og andre i den sovjetiske delegasjonen uttalte.

– Sovjeterne erkjenner at de ikke hadde noe system for rapportering om «episoder» med radioaktivt materiale på 1950- og 60-tallet, kanskje til og med i 1970-åra. Man må huske at for den type radioaktivitet det her er snakk om, er 30 år in-

genting. Materialet er like farlig i dag. Og hvorfor i all verden har russiske trålere utstyr for måling av radioaktivitet, slik vi fikk opplyst på møtet, hvis dette området er så uskyl- dig som Sokolovskij vil ha det til, sier Killingland.

Han minner også om at trålerne har avmerket på sine kart store områder som de skal holde seg unna.

– I møtet mellom kommisjonen og miljøorganisasjonene ble det snakket mest om de lave stråledoser som skal være målt i vann og fisk fra Barentshavet. Men det vi alle er mest redde for er selvfølgelig at det som kan ha blitt dumpet for 20 år siden plutselig lekker ut.

Ingen rapport

Killingland mener norske myndigheter burde gjort langt mer for å skaffe opplysninger fra Sovjet, før de laget rapporten som vurderer dumping-påstandene. Rapporten, som ble lagt fram tidligere denne måneden, verken bekrefter eller avkref- ter med at man ikke kan se bort fra at det er dumpet radioaktivt avfall i Barentshavet.

– Dette dokumentet er ingen rapport, men et arbeidsdokument som skal danne grunnlag for sovjetiske miljømyndigheters videre arbeid med saken. Uavhengig av den relativt trege arbeidsplanen for kommisjonen, bør norske myndigheter jobbe videre med dette spørsmålet, sier Killingland.

Undersøker dumping-påstander

Sovjetiske myndigheter vil nå studere den norske rapporten som vurderer påstandene om dumping av radioaktivt materiale i Barentshavet. Senere skal de informere Miljøverndepartementet om resultatet.

Oddmund Graham, den norske lederen i den norsk-sovjetiske

miljøkommisjonen, sier han er svært fornøyd med den sovjetiske responsen.

– Det vil senere bli vurdert om problemet med radioaktivt avfall på Kolahalvøya skal tas opp på et eget ekspertmøte. Foreløpig er det ikke grunn til uro verken for helse, miljø eller fiskeressurser. Men vi kan ikke utelukke at det kan være risiki forbundet med den radioaktive virksomheten i området. Derfor er det viktig at dette spørsmålet blir vurdert i kommisjonen, sier han.

I Oslo i forrige uke sa den sovjetiske visemiljøvernministeren Valentin Sokolovskij at

flere hundre tonn flytende radioaktivt materiale lagres midlertidig på fartøyer på Kola, men at det ikke er målt radioaktiv forurensning i vann, jordsmonn eller vegetasjon i området. Det er likevel vedtatt at sikkerheten må økes ved at det lages varige lagringsplasser på land, sa Sokolovskij.

Det arbeides også med planer om å bygge et langtidslager for brukt brennstoff fra kjernefysiske reaktorer, sa han, uten å angi når et slikt lager kan stå ferdig.

Svensk atomsøppel til Dounreay?

Mye tyder på at Sverige planlegger eksport av atomavfall til gjenvinningsanlegget for brukt atombrensel i Dounreay i Skottland. Representanter for Dounreay-anlegget besøkte i desember forskningsreaktorene i Halden og i Studsvik i Sverige.

FREDRIK THEISEN

Uttalelser fra Dounreay-ledelsen om at undertegnelsen av en kontrakt med Sverige er nært forestående har skapt uro i flere nordiske land. Naturvernforbundet ber i et brev til den svenske miljøvernministeren om en uttalelse som klargjør Sveriges holdning til eksport av brukt atombrensel.

Både frakten av høyaktivt uranbrensel til og fra Nord-Skottland og selve driften av anlegget er en trussel mot liv og miljø i Nordsjøen. Skipslastene med høyaktivt uran vil gå over Nordsjøens rikeste fiskebanker. Det har hittil vært bred enighet mellom de nordiske landene i synet på Dounreay-anlegget. Dette kom blant annet til uttrykk i støtte til en norsk protest mot Dounreay på fjorårets Nordsjø-konferanse i Haag.

For Dounreay er kontrakter med utenlandske forskningsreaktorer avgjørende for anleggets framtidige drift. Dette skyldes at alle statlige tilskudd til driften trekkes fra 1997. Dounreay ser sin redning i et stort internasjonalt marked som har oppstått etter at amerikanske myndigheter stoppet gjenvinningen av brukt atombrensel fra utlandet i USA på grunn av farene ved transporten. Resultatet er akutte lagringsproblemer for forskningsreaktorer over hele verden, siden disse har begrenset lagringskapasitet for brukt brensel. Dounreay har allerede inngått en kontrakt med det tyske atomsikkerhetsinstituttet. Dette er den første av ialt 50 mulige kontrakter.

I desember ifjor besøkte representanter for Dounreay forskningsreaktorene i Halden og i Studsvik i Sverige for å undersøke markedet. I Norge av-

slo man raskt tilbudet. Representanter for Dounreay-anlegget bekreftet imidlertid at undertegnelsen av en kontrakt med Sverige var nært forestående.

Det svenske miljøverndepartementet har ikke mottatt noen henvendelse fra Studsvik-ledelsen angående avtalen. Den svenske kjernekraftinspeksjonen har på den annen side lovt å gi konsesjon til lagring av brukt brensel i Studsvik i ytterligere fem år.

De tvetydige opplysningene har skapt uro og usikkerhet i de nordiske land omkring Sveriges holdning og framtidige politikk når det gjelder eksport av brukt atombrensel. Island vurderer en protest på det nordiske miljøvernministermøtet i Stockholm 28. januar, mens miljøverndepartementet i Norge har bedt ambassaden i Stockholm om å undersøke saken.

Nobelprisvinner mot a-kraft

Fjorårets Nobelprisvinner i fysikk, Henry Kendall, går sterkt ut mot atomkraftindustrien. – Risikoen for en stor atomkraftulykke i USA de neste 20 årene er beregnet til 50 prosent, sier Kendall til Dagens Nyheter.

Risikoanalysen er utført av den amerikanske atomkraftinspeksjonen, NRC, som mener at en risiko på 50 prosent er akseptabel. Kendall beskriver denne risikoen som helt uakseptabel.

På tross av 40 års arbeid med å løse problemet med det høyradioaktive avfallet fra atomkraftverkene, har man ikke funnet en tilfredsstillende løsning. Det er her skoen klemmer verst, mener Kendall.

– De siste 15 årene har det ikke vært noen ny atomkraftutbygging i USA. Det beror først og fremst på at atomkraften er ulønnsom og ikke konkurransedyktig. De fleste regner med at atomkraftepoken er over når reaktorene er utslitt, sier Nobelpris-vinneren til Dagens Nyheter.

Kendall er en sterk talsmann for fornybare energikilder som sol- og vindkraft.

– Under Reagan-tiden mistet

vi flere forskningsår for å gjøre solkraften konkurransedyktig. Forskningsinnsatsen er for liten, men teknologiutviklingen peker mot gode framskritt dersom man satser for fullt, sier han.

Henry Kendall har i mange år vært leder for Union of Concerned Scientists, en forskergruppe som driver kritiske motstudier til industriens og myndighetenes prosjekter.

NOTISER

Den svenske Riksdagen har lagt lokk på debatten om de svenske atomkraftverkene framtid. Av hensyn til industriens konkurranseevne skal kraftverkene produsere elektrisitet «så lenge det kan betale seg».

Dette er hovedpunktet i en ny energiplan som det sosialdemokratiske regjeringspartiet er blitt enige med Centerpartiet og Folkepartiet om.

Miljøvernminister Birgitta Dahl sier at atomkraften sannsynligvis er avvirket innen år 2010, men Bengt Westerberg, som leder det liberale Folkepartiet, mener at dette neppe er realistisk.

Svenskene har tidligere vedtatt i en folkeavstemning at atomkraften skal være avvirket senest i 2010. Imidlertid har både fagbevegelse og industri lenge presset på for å få vedtaket omgjort.

Den britiske atomkraftindustrien mottok mer enn 12 milliarder kroner i subsidier i 1990, skriver avisen The Independent. Egentlig skulle beløpet vært høyere, men forbruket av fossile brensl, som er subsidiekilden, ble lavere enn beregnet i fjor.

Prisen på elektrisitet fra atomkraft i Storbritannia er omtrent 55 øre pr. kWh, dobbelt så dyr som elektrisitet fra andre kraftkilder. Dersom atomkraften ikke mottok subsidier i dagens størrelsesorden, ville den overhodet ikke vært konkurransedyktig, skriver The Independent.

Innenfor Moskvas bygrenser finnes det ni atomreaktorer. Samtlige brukes i forskningsøyemed.

En undersøkelseskommisjon mener at reaktorene drives med god sikkerhet, men at de ikke er tilstrekkelig beskyttet mot for eksempel jordskjelv eller flystyrt, skriver Dagens Nyheter.

Takk for støtten!

RAUFOSS A/S
JOTUN CORRO COAT
Norrønafly 1370 Oslo Lufthavn
Skedsmo & Sørum EL-FORSYNING
EVONOR Pb 367, 1751 Halden Tlf. (09) 19 51 37
KONSERNBYGG A/S
 VERDAL KOMMUNE
 International Business Machines A/S

Storstilt skogplanting mot drivhuseffekten?

Skogplanting på flere hundre tusen mål kan bli foreslått som et tiltak i klimautredningen. Forskere ved Norges Landbrukshøgskole (NLH) har regnet ut at planting og gjødsling vil være billige tiltak for å bremse drivhuseffekten. Strategien er imidlertid bare en utsettelse av problemet.

RAGNHILD SVED

Ulike skogtiltak kan bidra til at hele 25 prosent av Norges CO₂-utslipp bindes i løpet av en periode på 40 år, uten særlig konflikt med andre miljøhensyn, mener forskerne. Da er tiltak som skogplanting på én million mål og gjødsling av tre-fire millioner mål skog regnet med. Men CO₂-utslippene fra produksjonen av kunstgjødsel er ikke med i regnestykket.

Aktuelle områder å plante til er uproduktive jordbruksarealer, krattskog, myrer og våtmarker. Så mye som én million mål kan plantes til på Vestlandet og i Nord-Norge, uten store konflikter, har Institutt for skogfag ved NLH beregnet.

Totalt kan 12-15 millioner mål – tilsvarende en tredel av Norges skogareal – gjødsles. 500.000 mål myr kan grøftes og plantes til uten store konflikter, har forskerne funnet ut.

Fra et miljøsynspunkt er dette trolig tilplanting av myrer det mest kontroversielle alternativet, fordi man da ødelegger en viktig naturtype. Gjødsling kan også forrykke den naturlige balansen i skogen, uten at man kjenner konsekvensene av det. Storstilt gran-planting vil redusere artsmangfoldet og ødelegge rekreasjonsverdier og kulturlandskaper.

Dersom utredningen om mulighetene for å binde CO₂ gjennom skogtiltak resulterer i forslag om slike tiltak i stor skala, kan man vente en pro-

teststorm fra naturvernhold. Det er ingen grunn til å tro at organisasjonene vil godta slike ødeleggelser selv for å motvirke et så alvorlig miljøproblem som drivhuseffekten.

Så lenge skogen vokser binder den CO₂, og skogplanting vurderes derfor i flere land som et mulig tiltak for å bremse drivhuseffekten. Men skogplanting er likevel ingen varig løsning. Når skogen hogges eller råtner, frigjøres CO₂.

Tiltak i skogen kan bare utsette problemene. Men for å gi et pusterom kan de være nyttige. For eksempel kan vi i mellomtiden ha fått energibærere som ikke skaper utslipp av drivhusgasser, sier professor Birger Solberg ved Institutt for skogfag.

Usikker skjebne for utredningen

Det er svært usikkert hvilken rolle klimautredningen vil få i norsk klimapolitikk. Den kan gi grunnlaget for at Stortinget i år vedtar en aktiv og selvstendig politikk. Men den kan også havne i en skuff eller amputeres av næringsinteresser.

ANDERS GJESVIK

Klimautredningen vil ikke gi det endelige grunnlaget for diskusjonen om en norsk klimapolitikk. Mange bidrag som som er under utarbeidelse, vil først legges fram etter klimautredningen. Dette innebærer en fare for at motkrefter til miljøvernet vil trenere debatten under dekke av at de venter på mer informasjon. Klimautredningen vil trolig gå ut på en høringsrunde, før Regjeringen legger den fram for Stortinget i form av en stortingsmelding. Denne prosessen gir storindu-

strien og de tunge næringsdepartementene store muligheter til å amputere utredningen, ut over det de har klart gjennom selve utredningsarbeidet.

I klimadebatten er tre nivåer aktuelle; særnorske tiltak, felles EF/EFTA-tiltak og internasjonale klimakonvensjoner. Norge har muligheten til å arbeide parallelt med alle tre nivåene, men vi ser stadig at næringslivet presser på for å droppe det første nivået. Begrunnelsen er at Norge kan komme dårlig ut i konkurransen med utlandet, og næringslivet vil ikke se at en klimavennlig teknologi vil gi Norge fortrinn

når våre handelspartnere vedtar regler som tvinger deres industri til å følge opp. Hvis Stortinget bøyer av for næringsinteressene blir Norge sittende på gjerdet uten en selvstendig klimapolitikk.

I februar reiser norske forhandlere til internasjonale klimaforhandlinger i Washington. Da vil forhandlerne utvilsomt ha klimautredningen med i saksmappen. Dette kan være et positivt bidrag til en internasjonal klimakonvensjon vedtatt i Brasil i 1992. Men dette er ikke noe hinder for at Norge samtidig setter ut i livet en nasjonal klimapolitikk nå.

Klimaforhandlingene starter forsiktig

Klimaforhandlingene som starter i Washington 5. februar vil bli konsentrert rundt prosedyreformer og formaliteter. Eventuelle avtaleutkast blir lagt i skuffen til neste møte i mai/juni, etter det N&M Bulletin erfarer.

GUNNAR BOLSTAD

Også de mest progressive landene ønsker å vise tilbakeholdenhet i den første forhandlingsrunden for ikke å skape fastlåste fronter allerede i innledningsfasen.

I den neste runden, som tro- vil finne sted i Geneve eller Nairobi i mai/juni, vil man trolig kunne begynne å se nærmere på konkrete avtaletekster. Innen den tid har nok flere enkeltland, eller eventuelt grupper av land, funnet fram avtaleforslagene fra skrivebordsskuffen.

Sannsynligvis vil EF ta omfattende initiativer, og det er også å håpe at de nordiske landene kan spille en viktig rolle på dette stadiet. Etter at Sverige har gjort en midlertidig avklaring for atomkraftens framtid, er det mulig at den svenske delegasjonen kan spille friere i forhold til CO₂-forpliktelser.

Brasil

Etter mai/juni-runden vil det følge ytterligere to møterunder i 1991. Utover i 1992 vil det bli arrangert så mange møter det er behov for, før man tar sikte på å undertegne en konvensjon under Brasil-konferansen i juni.

Det er rammekonvensjonen som står på dagsorden i første omgang. Denne konvensjonen vil neppe inneholde konkrete forpliktelser. Mye taler imidlertid for at man underveis vil starte arbeidet med en CO₂-protokoll i første omgang med en stabiliseringsmålsetning. Her vil et mer eller mindre samlet Vest-Europa være pådriverne. Effekten av en slik protokoll vil imidlertid avhenge av hvorvidt man greier å få med seg Sovjet og ikke minst USA.

Det er mulig, men ikke sannsynlig, at vesteuropeiske land alene vil iverksette en slik protokoll uten amerikansk deltakelse.

Norge

Den norske delegasjonen blir ledet av departementsråd Oddmund Graham i Miljøverndepartementet med Kåre Bryn i Utenriksdepartementet som nestleder. Også ekspedisjonssjef Jan Thompson i Miljøverndepartementet er medlem av delegasjonen, trolig som sekretariatsleder.

Det hersket lenge stor usikkerhet om den norske delegasjonens sammensetning. I lengre tid har det pågått tautrekning mellom MD og UD om lederjobben, og først i tolvte time skar statsministerens kontor gjennom striden.

Graham & co. tar sikte på å ha med seg den norske klimautredningen i kofferten til Washington. Håpet er at den skal gjøre den norske delegasjonen bedre rustet til å finne løsninger i debattene som oppstår.

Kuene må rape mindre

Hvordan skal vi få kuene til å rape mindre? Det er spørsmålet som amerikanske klimaforskere kaster seg over mens de venter på at myndighetene skal gjøre noe med CO₂-utslippene fra industri og samferdsel.

GUNNAR BOLSTAD

Metangassen som kuer og andre drøvtyggende dyr slipper ut bidrar til drivhuseffekten. Tre forskere fra Washington State University er bevilget 210.000 statlige dollar over en treårsperiode for å kartlegge hvor store utslippene faktisk er når kuene raper.

De fleste forskere er enige om at drøvtyggende dyr står for omlag 15 prosent av den totale metanmengden som slipper ut i atmosfæren. En enda større kilde er utslipp fra verdens våtmarker.

Måleapparat

Kuene som inngår i forskningsprosjektet vil bli utstyrt med måleapparater nær munnen for

å kartlegge metanutslippene. Tilsvarende målinger i den andre enden av kua vil ikke bli igangsatt, fordi man regner med at prompting er en mindre utslippskilde enn raping.

I løpet av neste år tar forskerne sikte på å finne ut hvordan man kan redusere kuenes metanutslipp ved å endre på dietten.

Takk for støtten!

 N · O · R · S · K MILJØTEKNOLOGI
 ■ Gjenvinning/resirkulering ALUSCAN A/S: Box 115, N-8462 Raudsand, Norway Telephone: + 47 (0) 72 33 106 Telefax: + 47 (0) 72 33 415 Sales/marketing: Box 105, N-5450 Sunde, Norway Telephone: + 47 (0) 54 73 000 Telefax: + 47 (0) 54 71 280
MAT FRA NORSK NATUR
BARWILL AGENCIES A/S Postboks 1871, Vik 0124 Oslo 1. Tlf. (02) 48 30 30

 NORGES REDERIFORBUND Postboks 3412 Vik, 0118 Oslo 1
MOELVEN

Takk for støtten!

unger

FABRIKKER A.S.
N-1601 FREDRIKSTAD - NORWAY

Arcade Shipping

ODDA SMELTEVERK A/S

GJENSIDIGE

Kontor: Rådhuset, 2800 Gjøvik, Tlf. 061/89 500
Bankgiro: 6177.05.02046 - Postgiro: 5 39 39 39

Kostbar Kola-rensing

Prisen på finsk-norsk renseteknologi til nikkilverkene på Kola er steget til nærmere 6 milliarder kroner. Sovjetunionen mener at renteutgiftene blir for store, til tross for en miljøstøtte på opp til 600 millioner kroner fra Norge og Finland.

ANDERS GJESVIK

Sovjetunionen vurderer nå en skisse for finansiering av renseteknologi til nikkilverkene på Kola. Hvis Sovjetunionen og Norge/Finland blir enige om en avtale i år, kan teknologien være ferdig installert i 1995. Foreløpig pågår en drakamp om valg av teknologi og finansiering mellom partene.

Renseteknologien fra Finland og Norge kan rense 96 prosent av svovelutslippene fra verkene, og koster totalt nærmere 6 milliarder kroner. Lånet blir tilbudt til en markedsrente på rundt 10 prosent. Visemiljøvernminister i Sovjetunionen, Valentin Sokolovskij, mener at dette blir veldig kostbart.

- Vi ser klart behovet for en effektiv rensing av nikkilverkene. Men prisen på den finsk-norske teknologien har steget kraftig etter hvert som prosjektet er blitt konkretisert, sier Sokolovskij til N&M Bulletin.

Prisen for den komplette teknologien har gjennom konkretiseringen steget fra 3,6 milliarder kroner til nærmere 6 milliarder kroner. Dette fører

til flere milliarder kroner i bare renteutgifter.

Strid om teknologi

Sovjetiske myndigheter vurderer fire forskjellige kombinasjoner av renseteknologi. 50 prosent av teknologien skal leveres av den finske bedriften Outokumpu, og 25 prosent av norske Elkem. Men det strides om hvem som skal levere de siste 25 prosentene. Sovjetunionen vil bruke egen teknologi her, men norske myndigheter ønsker å fordele den siste andelen på sovjetisk, svensk og annen vesteuropeisk teknologi. Sovjetunionen vil spare penger på å bruke egen teknologi. Den sovjetiske teknologien er regnet som underlegen, og størrelsen på den direkte miljøstøtten fra Norge og Finland er knyttet til at rensingen blir effektiv. Begge landene har sagt seg villige til å gi opp til 300 millioner kroner over fem år til et sovjetisk miljøfond.

Landene som leverer teknologi må skaffe eksportkreditt for å finansiere den andelen av teknologi som de leverer, med staten som garantist. Men Norge og de andre landene krever igjen at Sovjetunionen garante-

rer for hele lånesummen på 6 milliarder kroner.

Norge utålmodig

Både den økonomiske og politiske situasjonen i Sovjetunionen gjør det vanskelig å betjene et så stort lån. Finske Outokumpu har derfor foreslått å opprette et selskap som tar i mot nikkelen fra Kola, og selger den på verdensmarkedet for å skaffe penger til å betale lånet. En liknende ordning ble vurdert i Norge.

Departementsråd Oddmund Graham sier at Norge venter utålmodig på at Sovjetunionen skal ta en avgjørelse.

- Et valg av teknologi må skje så raskt som mulig. Vi tror at sovjetiske miljømyndigheter er enige, for den sovjetiske befolkningen får den største delen av svovelnedfallet fra nikkilverkene. Men rundt 10 prosent av nedfallet rammer Norge. Episoder med konsert nedfall over Sør-Varanger øker, og dette kan føre til sviskader på vegetasjonen. Vi er utålmodige, dette er den viktigste bilaterale miljøsaken mellom Norge og Sovjetunionen, sier Graham.

Bestill vår brosjyre
«Lufta er for alle»:

Telefon: (02) 55 55 30

TINFOS
TINFOS AS

A/S TOMMEN GRAM

TRONDHEIM BÅTSMANNSGT. 4 - 7042 TRONDHEIM
TELEFON (07) 52 06 60 - TELEFAX (07) 52 87 07 - TELEX 56 304
AVD. TROMSØ: AUSTADBYGGET, TOMASJORD, 9020 TROMSDALEN
TELEFON (083) 32 190/32 070 - TELEFAX (083) 32 610

Pran & Torgersen A/S
Pb. 7104 Homansbyen, 0306 Oslo 3
Tlf. (02) 55 20 30

Norges ledende totalleverandør
av undervannstjenester.

Stolt-Nielsen Seaway A/S
Dokkerveien 1, 5500 Hagerud Tlf. 04 71 41 00

EF satser på enøk

EF forbereder et nytt energispareprogram som tar sikte på å redusere energiforbruket i EF-landene med opp til 20 prosent innen 1995. Programmet baserer seg på oppmuntring, overtalelse og tvang, skriver Financial Times.

GUNNAR BOLSTAD

SAVE, som står for «Specific Actions for Vigorous Energy Efficiency», er foreløpig på idèstadiet. Men EF-kommisjonen er allerede i ferd med å legge fram direktiver som skal felles inn i medlemslandenes lovverk for å bane veien for programmet.

Dersom direktivene blir vedtatt, vil bedrifter bli pålagt å sette egne energisjefer eller la energiforbruket bli revidert av eksterne energispecialister. Påbudet vil neppe møte særlig mye motstand; erfaringer viser

at slike tiltak fører til store økonomiske gevinster for bedriftene.

Utleiere av bygninger vil bli pålagt å legge fram energibudsjett for bygningene. Leietakerne vil dermed kunne bruke dette som et forhandlingspunkt før de undertegner kontrakten. For entreprenører og utleiere vil det bli lønnsomt å bygge mer energieffektive hus.

Miljømerking

Elektrisk utstyr skal energimerkes, slik det er planer om også i Norge. Som i Norge skal det settes krav til energieffektivitet for varer.

Et kritisk punkt blir forslaget om at kraftselskapene skal fremme energieffektiviserende tiltak. I land der kraftforsyningen er delvis privatisert, for eksempel i Storbritannia, er dette en torn i øyet for aksjeeierne. De tjener penger på kraftsalg, ikke på enøk.

Et annet forslag som folkene bak SAVE venter seg mye av, er den såkalte «tredje-part-betalingen». Ideen er at en tredje part kommer inn og «kjøper» strømgjeldingen til bedrifter. Sin egen fortjeneste skaper de ved å spare strøm i vedkommende bedrift.

Når kan vi flykte til Mars?

Forskere fra USA og Canada ønsker å ta drivhuseffekten til hjelp for å skape liv på Mars. Ved å slippe ut store mengder klorfluorkarboner (KFK) på planeten, skal det bli mulig å implantere mikroorganismer som kan produsere oksygen.

GUNNAR BOLSTAD

Ved å slippe ut en million tonn KFK i året, kalkulerer den amerikanske forskeren Robert Zubrin med at isen på Mars vil smelte og slippe ut nok nedfrosen karbondioksid til at det skapes en atmosfære som mennesker kan bevege seg i, riktignok med romdrakter og oksygenmasker. Til Washington Post sier Zubrin at det vil ta 100 år å skape liv på Mars.

De to forskerne Christopher McKay fra NASA og Robert Haynes fra Universitetet i Toronto, regner med at det vil ta omlag 200 år å implantere et økosystem bestående av enkle organismer. En annen NASA-forsker, Joel Nevine, mener at den enkleste måten å skape en atmosfære slik vi har på vår egen klode, er å sette ut kolonier av mikroorganismer som lever av karbondioksid og vann

og som produserer oksygen.

Etikk i rommet

Lavkostbudsjettet som nå er pålagt den amerikanske romforskningen legger en foreløpig demper på planene om å «befolke» Mars. I mellomtiden morer forskerne seg med den etiske siden av saken: - Har Mars rettigheter, er spørsmålet

som forskermiljøet nå stiller seg.

Den astronomiinteresserte filosofen Eugene Hargrove er skarp i sin kritikk: - Det er arrogant og uansvarlig å begynne ødeleggelsen av en annen planet før man er ferdig med å søpe til sin egen, sier han til den britiske avisen The Independent.

Takk for støtten!

OVAKO STÅL A/S

**SUNNDAL
KRAFTFORSYNING**

Postboks 83,
6601 Sunndalsøra

VASSKRAFT - miljøkraft

**Sira-Kvina
kraftselskap**

4440 Tonstad
Telefon (043) *70 200

ERIK EEG & CO. A.S.
ELEKTRISK INSTALLASJON
Wellensveien 17, Oslo 4

A.S. VESTSINK

MILJØINGENIØR:

Har du 9-årig eller videre-
gående? Om 3 eller 4 år kan
du være miljøingeniør og
bidra til å forebygge miljø-
problemen. Sentrale fagom-
råder er miljøkjemi, VAR-
teknikk, luftforurensnings-
teknikk og oljevern. Areal-
og områdeplanlegging gis
bred plass.

**Heltidsstudium - velg ditt
studiested:** Bergen, Bodø,
Bærum, Drammen, Gol,
Gravdal, Hamar, Harstad,
Haugesund, Kristiansand S,
Kristiansund N, Lakselv,
Mo i Rana, Molde, Sortland,
Stavanger, Tromsø,
Trondheim, Tønsberg.

Ring (02) 12 29 50 eller send kupongen i dag!

NKI Ingeniørhøgskolen

– størst og flest faglinjer

**Ja, send meg gratis studiekatalog
for 1991/92**

Navn:

Adresse:

Postnr./-sted:

Født: Tlf.:

M301 A149 910131

Kan sendes ufrankert i Norge
NKI Ingeniørhøgskolen
NKI Datahøgskolen
NKI Brevskolen
NKI Forlaget
NKI betaler portoen

Svarsending
Avtale 103000/20

NKI
Ingeniørhøgskolen
1340 Bekkestua

VEST-AGDER FYLKESKOMMUNE

Sur nedbør er Sørlandets
største miljøproblem

Vi er aktivt med i bekjempelsen

Hilsen
Miljøutvalget

EF tilpasser seg EFTA-krav?

De norske EØS-forhandlerne mener at EF vil tilpasse seg EFTA-landenes
standarter for blant annet kjemikalier og leketøy. Dermed minskes viktige
hinder i EØS-forhandlingene.

**KJETIL BRAGLI
ALSTADHEIM**

I begynnelsen av januar så de
norske forhandlerne «klare
tendenser» i retning av at EF
vil skjerpe sine miljø- og sik-
kerhetskrav for å komme
EFTA-landene i møte. Dette
vil minske forskjellene mellom
EFs og EFTAs standarder for
biler, leketøy og kjemikalier.

Det var på et møte med Na-
og Ungdom og Naturvern-
forbundet i forrige uke at han-
delsminister Eldrid Nordbø
kom med de nye opplysninge-
ne.

Konkret dreier det seg blant
annet om at EF-kommisjonen
har lagt fram et dokument om
merking og klassifisering av
kjemikalier. Ifølge kommisjo-
nen vil dette redusere forskjel-
len vesentlig mellom EFs og
EFTAs regler.

Norge og andre EFTA-land
har i EØS-forhandlingene
krevd å få opprettholde sine
strengere regler for kjemikali-
er. Produktregisteret har be-
regnet at en tilpasning til EFs
regler vil føre til at Norge må
nedgradere 1750 av de 5000

stoffene vi merker idag. Der-
med vil 940 nye stoffer slippes
løs på forbrukermarkedet.
Idag holdes disse tilbake blant
annet fordi de regnes for å
være kreftfremkallende.

Norske eksperter studerer
nå det omfattende dokumentet
på 2500 sider. De skal finne ut
hva EF-forslaget inneholder og
hvor langt det går i tilpasning
til EFTA-reglene. Dokumen-
tet er et forslag fra EF-kommi-
sjonen og må igjennom vanlig
behandling i EF før det eventu-
elt blir vedtatt.

Leketøy

Også når det gjelder leketøy
ønsker EF-kommisjonen ifølge
norske forhandlere å tilpasse
seg EFTA-standarder. EFs
standarder for leketøy er idag
lavere enn de norske. For ek-
sempel inneholder kjemiset i
EF etsende og allergifremkal-
lende væsker. Noen av disse
stoffene er i Norge ikke engang
å få kjøpt for voksne. Dette
omfattes antakeligvis av det
nye forslaget om kjemikalier
fra EF-kommisjonen.

EF har hittil ikke hatt stan-
darder for leketøy som omfat-
ter støy og allergi. Kommisjo-

nen vil nå foreslå å innføre sli-
ke standarder.

Bilavgasser

EFs ministerråd vedtok rett før
jul å innføre nye avgassbestem-
melser fra 1. januar 1993. Dette
skjer blant annet etter langva-
rig press fra et samlet EF-par-
lament. Dermed bringes EFs
krav til utslipp fra biler opp på
det norske nivået fra 1993.

EF har tidligere avvist å
skjerpe disse karvene ytterlige-
re før i 1998. Men ministermø-
tet før jul åpnet for en revisjon
allerede i 1996. EFTAs krav
var revisjon i 95/96.

Ikke imponert

– Det er bra hvis EF strekker
seg opp til EFTAs høyere stan-
darder. Men da må vi huske at
forskjellene mellom landene
viskes ut, og det ikke blir noen
igjen å strekke seg etter, sier
fagsjef Tore Killingland i Nor-
ges Naturvernforbund.

– Det viktige spørsmålet nå
er om de felles EØS-standarde-
ne blir en fast fasit, eller om vi
har garantier for at vi suverent
kan skjerpe våre krav.

Radikale krav til papir

Naturskyddsföreningen
og dagligvarebransjen i
Sverige fortsetter
samarbeidet om
miljømerking, fordi de
mener at det går tregt
med den nordiske
miljømerkingen. De har
nylig blitt enige om
radikale krav til
miljømerking av papir.

ANDERS GJESVIK

Naturskyddsföreningen (det
svenske naturvernforbundet)
har på flere områder hatt stor
suksess med sin miljømerking
av varer, skriver Dagens Nyhe-
ter. Dette gjelder blant annet
kopipapir, der både bedrifter
og kommuner har fulgt miljø-
anbefalingene. Klorbruken i
svensk papirindustri har sunket
kraftig, men nå er kravene yt-
terligere skjerpet for å bli god-
kjent i miljømerkingen. En
grunntanke i miljømerkingen
er at kravene skjerpes når det
kommer mer miljøvennlige
produkter på markedet. For å
bli godkjent som «klorfritt» pa-
pir må utslippet være under 0.1
kilo bundet organisk klor per
tonn papir, mot tidligere 0.5
kilo. «Klorlært» krever et ut-
slipp på under 0.5 kilo klor per
tonn, mot tidligere 0.8-1 kilo.

Det er bare 10-15 prosent av
svensk kopipapir som tilfreds-
stiller de nye kravene. Svensk
papirbransje henviser til arbei-
det med å lage en felles miljø-
merking for Norge, Sverige og
Finland. Men Naturskyddsfö-
reningen og den svenske dag-
ligvarebransjen er enige om at
dette arbeidet går for tregt. De
anbefaler kundene å kjøpe pa-
pir fra de svenske bedriftene
eller utenlandske leverandører
som tilfredsstiller de nye krave-
ne.

VINSTRÅ
KRAFTSELSKAP
2040 Vinstra Telefon 061 91 100

Wijkman til Naturvårdsverket?

Generalsekretæren i Natur-
vernforbundets søsterforbund i
Sverige, Anders Wijkman, er
en av de heteste kandidatene
til sjefsjobben i Naturvårdsver-
ket, som på norsk side er be-
slektet med både SFT og Di-
rektoratet for Naturforvalt-
ning. Også den avgåtte lederen
av Naturskyddsföreningen, Per
Wramner, blir sett på som en
aktuell kandidat.

Den nåværende sjefen for
Naturvårdsverket, Valfrid
Paulsson, slutter i februar. Det
drøyer med ny ansettelse og
den grunnen for utsettelsen er
en forestående omorganisering,
sier Per Kågeson, styre-
medlem i Naturvårdsverket,
nestleder i Naturskyddsföre-
ningen og sosialdemokrat.

Ifølge uoffisielle kilder er
den reelle forklaringen at sosi-

aldemokratene ikke regner
med å sitte i regjering på flere
år og at det ville være ureddelig
å ansette en person som ikke
har tillit hos en ny borgerlig re-
gjering. Derfor er ansettelsen
utsatt til etter det forestående
valget. Både Wijkman og
Wramner tilhører den borgerlige
siden, Wijkman er sogar tid-
ligere konservativt riksdags-
medlem.

Siljeholm på banen igjen: Naturvernforbundet bak internasjonalt prosjekt

Naturvernforbundet fremmer nå et internasjonalt forskningsprosjekt som skal ta for seg miljøbevegelsens ulike forslag til en bærekraftig utvikling innenfor industrien. Tidligere generalsekretær Jørn Siljeholm vil bli knyttet til prosjektet som spesialrådgiver.

GUNNAR BOLSTAD

Prosjektet vil gi en grundig økonomisk konsekvensanalyse av de ulike forslag til bærekraftige industriltak som har kommet fram i ECE-sammenheng (Europa pluss USA og Canada). Forslagene som skal analyseres nærmere er lansert i Ministerdeklarasjonen fra Bergenskonsferansen, fellesuttalelsen fra miljøorganisasjoner, industri og fagbevegelse, og de separate handlingsplanene fra industri og miljøbevegelse som

ble lagt fram før Bergenskonsferansen.

Harvard

Jørn Siljeholm, som nå tar sin doktorgrad i USA, har tatt initiativet til prosjektet og skal være Naturvernforbundets representant i styringsgruppa. Forskningsvirksomheten skal konsentreres rundt miljøet ved Massachusetts Institute of Technology (MIT) og Harvard. Det vil også bli tatt kontakt med andre forskningsmiljøer.

Blant forslagene som kan bli konsekvensvurdert er utfasing av svartelistede giftstoffer, for-

bud mot avfallslagring under havbunnen, global gyldighet for Pariskonvensjonen for utslipp til havet, introduksjon av vugge-til-grav-prinsippet i industriell produksjon og utfasing av organo-halogener.

Tre millioner

– Det er viktig å ha slike analyser før Brasil-konferansen begynner. Det vil føre til at konferansen kan bygge på reelle forutsetninger når den drøfter tiltak for en bærekraftig industriell utvikling, sier Siljeholm.

Prosjektet er kostnadsberegnet til tre millioner kroner som

skal finansieres via sponning fra regjeringer og industri. – Partene fra Bergensprosessen er motivert for å følge opp forslagene med forskning, sier Siljeholm, som håper på god respons.

Naturvernforbundet vil henvende seg til Gro Harlem Brundtland for å be om en viss økonomisk støtte til prosjektet, sier fagsjef Tore Killingland. – Den norske regjeringen har her en sjanse til å vise i praksis at den støtter den internasjonale miljøbevegelsen, og gi den mulighet til å videreutvikle de mest radikale forslagene, sier Killingland.

Navn/bedrift: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

JA, jeg vil abonnere på N&M Bulletin

Naturvernforbundets nyhetsbrev N&M Bulletin kommer annenhver uke. Abonnement gjelder for ett år.

Jeg vil abonnere på _____ eksemplar(er) av hvert nummer.

Abonnementstype (sett kryss):

- ☐ Institusjoner/bedrifter kr. 250,–
- ☐ Privatpersoner (ikke-medlemmer) kr. 150,–
- ☐ Privatpersoner (medlemmer) kr. 120,–
- ☐ TILBUD! 2 måneder GRATIS!
- ☐ Jeg vil bli medlem, kr. 200,–

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
Adressaten
vil betale
portoen.

SVARSENDING

Avtale nr. 109 000/5 Pb.

Grünerløkka postkontor
0505 OSLO 5